

Бобкова Інна Аркадіївна

викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

bobkova.inna@pharm.zt.ua

Бур'янова Вікторія Вікторівна

викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

burianova.viktoriiia@pharm.zt.ua

Гончарук Світлана Володимирівна

викладач хімічних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

honcharuk.svitlana@pharm.zt.ua

Умінська Катерина Анатоліївна

кандидат фармацевтичних наук, викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

uminska.kateryna@pharm.zt.ua

ВІДСТЕЖЕННЯ ТА КОРИГУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядаються різні форми контролю результатів навчання. Аргументовано доцільність встановлення зворотнього зв'язку про перебіг і результати навчання. Доведено, що використання різних форм і видів оцінювання сприяє самоконтролю здобувача освіти.

Ключові слова: коригування результатів навчання, освітній процес.

Annotation. *The article considers various forms of control of learning outcomes. The expediency of establishing feedback on the course and results of training is argued. It has been proven that the use of various forms and types of assessment contributes to the self-control of the student of education.*

Key words: *adjustment of learning results, educational process.*

Вступ. Освітній процес у коледжі є складною системою інтелектуальної діяльності у сфері вищої освіти і науки. Цей процес вимагає від усіх учасників творчого підходу, а результативність визначається здатністю здобувачів освіти навчатися, примножувати та використовувати отримані знання для вирішення завдань, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю.

Основною метою навчання є створення у студента системи знань, в якій окремі уявлення і факти асоціативно пов'язані між собою. Важливою складовою освітнього процесу є розроблення системи контролю та коригування результатів навчання.

Мета роботи полягає у проведенні аналізу оцінювання та коригування результатів навчання здобувачів освіти.

Результати досліджень. Діагностика навчання є обов'язковим компонентом освітнього процесу. Без діагностики не можна визначити рівень досягнення поставлених цілей. Діагностика навчання включає контроль, перевірку, облік, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, рефлексію, виявлення динаміки розвитку особистості, коректування самого процесу навчання, прогнозування розвитку освітнього процесу. Однією із складових діагностики навчальних досягнень здобувачів освіти є оцінювання їх результатів, які вони набули під час освітнього процесу [1].

Контроль забезпечує зворотний зв'язок у навчанні, дозволяючи швидко коригувати та адаптувати цей процес, а також розробляти завдання для наступних занять. Уміле використання контролю як елемента навчання сприяє підвищенню його якості. Навчальною функцією контролю є забезпечення

зворотного зв'язку як однієї з передумов підтримання ефективності процесу навчання, у якому беруть участь два суб'єкти: викладач і здобувач освіти [2].

Результати оцінювання насамперед надають інформацію викладачу про успішність здобувачів освіти, а також про можливі упущення в знаннях. По результатам оцінювання можна робити висновки про ефективність розробки питань та завдань для іспиту чи модульного контролю. Також можна судити безпосередньо і про ефективність викладання і академічну доброчесність.

Для студентів результати оцінювання це, впершу чергу, зворотний зв'язок для усунення упущень у навчанні. Також оцінювання відіграє роль заохочення і доказу того, що студенти добре попрацювали і засвоїли навчальний матеріал. Результати контролю отриманих знань і навичок спонукають студента до планування і реалізації подальших кроків у навчанні.

В педагогіці розрізняють поняття формувального та підсумкового оцінювання. За своєю суттю формувальне оцінювання дозволяє оцінити і скоригувати процес навчання, а підсумкове – результат навчання [3].

Формувальне оцінювання — це оцінювання під час навчання, яке одразу впливає на це навчання. Такий вид оцінювання приділяє увагу тому, в які способи студент досяг результатів навчання. Під час його розробки варто відводити не надто високу частку балів.

Формувальне оцінювання не обмежується виставленням оцінки: воно є послідовною і постійною взаємодією викладача та здобувача освіти. Центральна роль у формувальному оцінюванні належить якісному зворотному зв'язкові. Зворотний зв'язок має значний вплив на ефективність навчального процесу: він сприяє розвитку у здобувачів освіти таких навичок, як вміння планувати а також аналізувати свою навчальну діяльність, визначати причини невдач та можливі шляхи їхнього подолання. Це зумовлює концентрацію уваги на процесі та цілях навчання, орієнтує студента на результат, спонукає застосувати самооцінювання та самоконтроль. Значну роль відіграє коментар отриманої оцінки, так як у такій ситуації важить не так оцінка у балах, як змістовні коментарі [3].

Підсумкове оцінювання (модулі, іспити тощо) має чітку структуру. Його результати враховуються надавачами освітніх послуг при роботі над визначенням подальшої траєкторії навчання здобувача освіти. Водночас, підсумкове оцінювання працює за логікою «виконав завдання — дістав оцінку (бали)». Недоліком такого оцінювання є те, що до нього можна добре підготуватися навіть недостатньо зрозумівши матеріал. Не оцінюється ширший спектр компетентностей студента, аніж його пам'ять, розуміння основних теоретичних ідей курсу, вміння розв'язувати певні задачі.

На сучасному етапі формувальне оцінювання з одночасним використанням результатів підсумкового оцінювання є актуальним для надання й отримання зворотного зв'язку щодо успіху виконання та рівня складності завдань, визначення навчальних цілей і коригування навчання, враховуючи виявлені потреби студентів та прогалини у їх знаннях, сприяє формуванню загальної культури оцінювання та впровадженню внутрішнього моніторингу якості освітніх послуг. Такі дії знижують рівень напруги щодо оцінювання результатів навчання та створюють передумови для розуміння здобувача освіти, що він навчається не для «отримання оцінки», а заради більш якісного навчання [3].

Контроль є обов'язковою ланкою навчального процесу, завдяки якій здійснюється зворотний зв'язок у навчанні. Це дає змогу швидко регулювати і коригувати цей процес, впроваджувати конкретизовані практичні завдання для наступних занять [2]. Вміле використання контролю як елемента навчання сприяє підвищенню його якості. Навчальна функція контролю полягає у забезпеченні зворотного зв'язку як передумови підтримання дієвості й ефективності процесу навчання, у якому беруть участь два суб'єкти: викладач і здобувачі освіти.

Забезпечення викладачами зворотного зв'язку про процес та результати навчання, що відтворюється через функцію контролю, є ключем до якісного управління навчанням у вищій школі. Контроль дозволяє визначити не лише досягнення студентів, а й виявити причини невдач і помилок. Результати

контролю можуть бути використані як для майбутніх кроків самого здобувача освіти у вдосконаленні свого навчання, так і для викладача у поліпшенні процесу навчання та контролю знань. Швидкий зворотний зв'язок допомагає коригувати дії як викладацького складу, так і студентів і сприяє своєчасному вжиттю заходів, які надають педагогічній взаємодії необхідну гнучкість. Таким чином, існує необхідність у вивченні умов підвищення ефективності контролю навчальної діяльності здобувачів освіти.

Щоб належним чином використовувати результати оцінювання у навчанні, викладачі можуть прийняти декілька важливих кроків. По-перше, вони повинні забезпечувати студентам актуальний, конкретний і практичний зворотний зв'язок протягом всього курсу. Додатково, зворотний зв'язок після оцінювання має бути спрямований на робочі процеси студентів, щоб не лише перевіряти, чому їх навчили, а й сприяти розвитку їхніх навичок та умінь.

Підсумкове оцінювання часто проводиться в кінці курсу або модуля у формі стандартизованих тестів. У таких випадках може бути складно забезпечити ефективний зворотний зв'язок, який би користувався студентам для подальшого розвитку. Однак проміжні іспити та інші форми оцінювання можуть бути використані для цієї мети. Загалом, важливо, щоб оцінки не просто визначали ступінь засвоєння матеріалу здобувачами освіти, але і сприяли їхньому подальшому розвитку та вдосконаленню. Тому викладачі повинні стежити за тим, щоб зворотний зв'язок був доступним, конструктивним і спрямованим на покращення навчального процесу для кожного студента.

Аналіз результатів оцінювання є ключовим етапом у розробці навчальних програм. Наприклад, аналіз екзаменаційних завдань є корисним для всіх учасників навчального процесу, особливо в контексті формотворчого оцінювання, де зміни в програмі та у формі екзамену можуть прямо впливати на результати студентів. Якщо студенти взагалі не справилися з певними питаннями чи темами екзамену, це дає викладачеві можливість взяти з ними

зв'язок і виправити цей пробіл у навчанні. Такий аналіз також спонукає викладача переосмислити питання і пояснити його ще раз у іншій формі.

Висновки. Оцінка та подальший аналіз результатів дозволяють підвищити ефективність навчання та допомагають студентам відчувати себе підтриманими, що сприяє формуванню почуття приналежності. Це важливо, оскільки відсутність такого почуття може призвести до порушень у поведінці, наприклад, до списування. Почуття приналежності також сприяє зменшенню академічних порушень.

Крім того, аналіз результатів оцінювання може допомогти виявити академічні порушення і вчасно втрутитися. Такий підхід допомагає забезпечити ефективність навчання та зберегти цінність академічного процесу.

Оцінювання сприяє досягненню успіхів студентів у навчанні та зменшує випадки академічних порушень. Узагалі, ефективне оцінювання стає реальністю, коли оцінки стають засобом для самого навчання.

Список використаних джерел

1. Бобкова І.А., Бур'янова В.В., Гончарук С.В., Умінська К.А. Відповідність результатів навчання здобувачів освіти основним критеріям. *Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти*. 2023. № 2. С.117 – 124. URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/FCS/article/view/18128/25429> (дата звернення: 16.10.2024).
2. Гриценко В.Г., Власенко В.М., Власенко О.В. Використання автоматизованої системи оперативного контролю знань для забезпечення зворотного зв'язку та коригування навчального процесу. *Вісник Черкаського університету: Педагогічні науки*. 2008. № 139. С. 41 - 47. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84274407.pdf> (дата звернення: 16.10.2024).
3. Кашканова Г.Г. Формувальне оцінювання як засіб коригування навчання з орієнтацією на потреби студентів. URL:

[http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42003/20358.pdf?sequence=3
&isAllowed=y](http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42003/20358.pdf?sequence=3&isAllowed=y) (дата звернення: 16.10.2024).